

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 48/2021-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s. r. o., 17. novembra 3215, Čadca, postupom Okresného súdu Žilina v konaniach sp. zn. 2C/84/2016 a 2C/85/2016 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Žilina v konaniach sp. zn. 2C/84/2016 a 2C/85/2016 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Okresnému súdu Žilina **prikazuje**, aby v konaniach sp. zn. 2C/84/2016 a 2C/85/2016 konal bez zbytočných prietahov.
3. Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **500 eur**, ktoré **je** Okresný súd Žilina **povinný** zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Okresný súd Žilina **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **680,74 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
5. Ústavnej sťažnosti vo zvyšnej časti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. februára 2020 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v napadnutých konaniach. Okrem toho sťažovateľ žiada, aby bolo okresnému súdu prikázané konať bez zbytočných prietahov, finančné zadosťučinenie 1 000 eur a náhradu trov konania.

II.

2. Sťažovateľ bol v napadnutých konaniach žalovaným o zaplatenie 426,60 eur s príslušenstvom a o zaplatenie 21,60 eur s príslušenstvom. Okresný súd vydal 19. septembra 2016 platobné rozkazy, proti ktorým podal sťažovateľ 11. októbra 2016 odpor. Žalobcovia v oboch konaniach reagovali na odpor a sťažovateľ sa k ich vyjadreniam vyjadril podaniami 27. apríla 2017 a 9. mája 2017. Od 26. júla 2018 do 19. marca 2019 boli obe veci pridelené zastupujúcim sudkyňiam z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonného sudcu.

3. Sťažovateľ listom zo 7. januára 2020 podal sťažnosť na prieťahy v konaniach, keďže od sťažovateľovho podania z 9. mája 2017 bol okresný súd nečinný. Okresný súd doručil 24. januára 2020 sťažovateľovi vyjadrenie a dospel k záveru, že sťažnosť bola opodstatnená a boli zistené obdobia nečinnosti zo strany okresného súdu. Následne okresný súd nariadil pojednávanie na 24. február 2020, ktoré bolo zrušené z dôvodu opätovnej práceneschopnosti zákonného sudcu.

4. Dňa 6. februára 2020 žalobca v konaní sp. zn. 2C/84/2016 vzal svoju žalobu späť a okresný súd uznesením, ktoré nadobudlo právoplatnosť 27. októbra 2020, zastavil konanie a rozhodol o náhrade trov konania, no stále nie je rozhodnuté o ich výške. V konaní sp. zn. 2C/85/2016 bolo nariadené pojednávanie na 28. september 2020, ktoré bolo zrušené pre späťvzatie žaloby. Okresný súd konanie zastavil 2. marca 2021 a rozhodol o náhrade trov konania, pričom proti tomuto výroku podal sťažovateľ odvolanie.

III.

5. Sťažovateľ vidí porušenie svojho základného práva v neprimeraných prieťahoch spôsobených nečinnosťou súdu, v dôsledku čoho pociťoval dlhodobú právnu neistotu. Poukázal na skutočnosť, že oba spory sú drobnými spormi, keď je potrebné iniciovať konanie tak, aby bolo možné rozhodnúť najneskôr na prvom pojednávaní.

6. Okresný súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril tak, že po chronologickom prehľade úkonov pripustil prieťahy v konaní a neefektívnu činnosť súdu z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonného sudcu. Zároveň poukázal na skutočnosť, že v súčasnosti sú spory skončené, a preto ústavnú sťažnosť považuje za bezvýznamnú.

7. Sťažovateľ k tomu uviedol, že nemôže byť na ťarchu účastníka konania skutočnosť, že zákonný sudca je dlhodobo práceneschopný a z tohto dôvodu má byť plne funkčné pridelovanie spisov iným sudcom, ktorí by mali vo veci konať tak, akoby to bol ich vlastný spis.

IV.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s ohľadom na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Okrem toho sa prihliada aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. Obe napadnuté konania, ktoré neboli skončené pred podaním ústavnej sťažnosti, boli poznačené dlhodobou, približne dva a polročnou nečinnosťou okresného súdu, keď okresný súd nevykonal žiadne úkony. V správaní sťažovateľa neboli zistené žiadne skutočnosti, ktoré by významne vplývali na dĺžku konania. Rovnako neboli zistené žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodit' či už skutkovú alebo právnu náročnosť veci. Rozhodujúcim spôsobom sa na dĺžke konania odrazila nečinnosť okresného súdu, ktorá nesmerovala k rýchlemu odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Preto ústavný súd podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ústavnej sťažnosti vyhovel a vyslovil, že postupom okresného súdu v napadnutých konaniach bolo porušené základné právo sťažovateľa.

10. Čo sa týka skutočností tvrdených okresným súdom, treba uviesť, že systémové zlyhania pri správe súdnictva, bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a nezstavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za priet'ahy (II. ÚS 481/2017). Takisto dlhodobá práceneschopnosť sudcu nemôže byť dôvodom na porušovanie práv sťažovateľa a inštitút zastupujúceho sudcu sa v tomto prípade minul účinku. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov a ústavnej sťažnosti však nie je pomenovanie príčin priet'ahov v konaní. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter.

11. Okresný súd uviedol, že v súčasnosti nejestvuje spor, a preto považuje ústavnú sťažnosť za bezvýznamnú. Tento argument je však nesprávny, keďže v čase uplatnenia ústavnej ochrany porušenia práva ústavnou sťažnosťou a aj v čase tohto rozhodnutia pretrvávajú porušovanie základného práva sťažovateľa, keďže nie je rozhodnuté o jeho nároku na náhradu trov konania. Vzhľadom na to bolo okresnému súdu v oboch konaniach podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané, aby konal bez zbytočných priet'ahov.

12. Sťažovateľ žiadal o priznanie finančného zadosťučinenia 1 000 eur. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie priznáva so zreteľom na okolnosti prípadu. S prihliadnutím na charakter veci, dĺžku obdobia nečinnosti okresného súdu, celkovú dĺžku napadnutých konaní a to, že v oboch napadnutých konaniach išlo o drobný spor, v ktorom bol sťažovateľ žalovaným, ústavný súd sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznal primerané finančné zadosťučinenie 500 eur a vo zvyšnej časti jeho návrhu nevyhovel.

V.

13. Zistené porušenie základných práv sťažovateľa odôvodňuje to, aby mu okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Výška náhrady 680,74 eur bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna šestina priemernej mzdy za predchádzajúci polrok (§ 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 3 vyhlášky). Sťažovateľ má nárok na náhradu za dva úkony právnej služby v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie

sťažnosti 2 x 177 eur) a jeden úkon právnej služby v roku 2021 (vyjadrenie, v ktorom sa sťažovateľ osobitne vysporiadaval s argumentáciou okresného súdu 181,17 eur), čo spolu s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 10,62 eur a 1 x 10,87 eur) predstavuje 567,28 eur, k čomu vzhľadom na to, že právny zástupca sťažovateľa je platcom dane z pridanej hodnoty, treba podľa § 18 ods. 3 vyhlášky pripočítať 113,46 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2021

Robert Šorl
predseda senátu